

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr hab. Andrzej ZOLL

Warszawa, dn. 21 grudnia 2004 r.

RPO-488324-VII/04/6.2

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Pan
Andrzej Kalwas
Minister Sprawiedliwości
- Prokurator Generalny
WARSZAWA

Szanowny Panie Ministrze,

W ostatnim czasie przedmiotem mojego zainteresowania był stan prowadzonych przez sądy postępowań karnych w sprawach przeciwko funkcjonariuszom Służby Więziennej o pobicie po buntach w 1989 r. więźniów przebywających w Zakładzie Karnym w Czarnem i w innych jednostkach penitencjarnych.

Otrzymane w tej sprawie od Prezesa Sądu Rejonowego w Człuchowie informacje (pismo z dnia 22 listopada 2004 r., l.dz. A-056-14/04) wzbudziły jednak moje głębokie zaniepokojenie. Ich treść wskazuje bowiem na długotrwałą przewlekłość i inne nieprawidłowości w sposobie prowadzenia postępowań karnych przed tym sądem, a także brak sprawowania nad nimi właściwego nadzoru ze strony organów prokuratury i sądów. Budzą również moje wątpliwości podjęte decyzje o umorzeniu postępowań karnych z uwagi na znikomy stopień społecznego niebezpieczeństwa czynów.

Jak wynika z dokonanych ustaleń, postępowania karne przeciwko funkcjonariuszom Służby Więziennej o pobicie więźniów i stosowanie tzw. ścieżek zdrowia zostały wszczęte na początku lat dziewięćdziesiątych, obejmując zarzuty z art. 158 i 159 Kodeksu karnego z 1969 r. W dniu 22 marca 1993 r. w sprawach tych wpłynął do Sądu Rejonowego w Człuchowie akt oskarżenia skierowany wobec 44 funkcjonariuszy Służby Więziennej. Sprawie tej nadano sygn. akt II K 50/93.

Jak wynika z informacji Prezesa Sądu Rejonowego w Człuchowie, w analizowanym postępowaniu zapadły dotychczas następujące decyzje:

- postanowieniem z dnia 5 października 1994 r. umorzono warunkowo postępowanie wobec 5 oskarżonych,
- postanowieniem z dnia 9 czerwca 1997 r. umorzono warunkowo postępowanie wobec 20 oskarżonych z uwagi na znikomy stopień społecznego niebezpieczeństwa czynów,
- postanowieniem z dnia 9 marca 2000 r. umorzono postępowanie wobec jednego oskarżonego z uwagi na przedawnienie karalności zarzucanego przestępstwa,
- postanowieniami z 21 sierpnia 2001 r., 2 października 2003 r. i 3 czerwca 2004 r. umorzono postępowanie wobec kolejnych 3 oskarżonych, z uwagi na ich zgon.

Obecnie w sprawie pozostało do osądzenia 15 oskarżonych, przy czym sprawa jednego z nich została wyłączona do odrębnego postępowania (sygn. akt II K 115/03).

Może budzić zdumienie liczba 2507 świadków zawnioskowanych w akcie oskarżenia do bezpośredniego przesłuchania przed sądem. Do tej pory przesłuchano 802 świadków, a do przesłuchania pozostało 1687 osób.

Zdaniem Prezesa Sądu Rejonowego w Człuchowie, zakres i ilość dowodów, które zostały do przeprowadzenia w wyżej wymienionych sprawach, w praktyce czynią niemożliwym merytoryczne rozpoznanie tych spraw przed upływem terminu przedawnienia karalności – określonym na koniec 2004 r.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), uprzejmie proszę Pana Ministra o spowodowanie zbadania w ramach nadzoru prawidłowości przeprowadzonych postępowań karnych w sprawach przeciwko funkcjonariuszom Służby Więziennej o pobicie więźniów i stosowanie tzw. ścieżek zdrowia. Proszę jednocześnie o poinformowanie mnie o podjętych w tym przedmiocie ustaleniach i sformułowanych wnioskach.

Z wyrazami szacunku

/-/